

Motion till riksdagen 2023/24:2388

av **Lars Englund (M)**

Använt kärnbränsle som energikälla

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att se över möjligheten att pausa byggnationen av slutförvar av använt kärnbränsle och en inkapslingsanläggning och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Svensk Kärnbränslehantering, SKB, har bland annat i uppdrag att ta hand om det svenska använda kärnbränslet och förvara det tryggt och åtskilt från omgivningen under lång tid framöver. SKB ägs gemensamt av kärnkraftsföretagen i Sverige, dvs Vattenfall AB, Eon Kärnkraft Sverige AB, OKG AB och Forsmarks Kraftgrupp AB.

SKB har utvecklat en metod, KBS3, som skall borga för detta. Regeringen godkände SKB:s tillståndsansökan för slutförvaret och inkapslingsanläggningen i januari 2022. Tillståndsärendet ligger nu för prövning hos mark- och miljödomstolen som ska fastställa villkor för anläggningarna. Strålsäkerhetsmyndigheten ska också besluta om tillståndsvillkor enligt kärntekniklagen.

Det använda kärnbränslet skall deponeras, med ett flertal barriärer mot utsläpp, långt ner i berggrunden i Forsmark. För närvarande mellanlagras allt använt kärnbränsle i stora bassänger på mellanlagret i Oskarshamn (Clab).

Under de senaste åren har en omfattande forskning pågått i syfte att utveckla dagens kärnreakorteknik. Den s k fjärde generationens kärnreaktorer utvecklas för närvarande. Denna reaktortyp kan återanvända det använda kärnbränslet från konventionella kärnreaktorer, exempelvis det som idag mellanlagras på Clab. Således finns idag ett kärnavfall som har högt energiinnehåll och som har potential att återanvändas. Detta innebär således att dagens kärnbränsleavfall kan utgöra en viktig framtida energikälla.

Fjärde generationens kärnreaktorer använder kärnbränslet betydligt effektivare än dagens konventionella kärnreaktorer. Det innebär bland annat att reaktortypen inte lämnar ifrån sig s k långlivade radioaktiva nuklider. Det innebär vidare att behovet av slutförvar av använt kärnbränsle reduceras med omkring en faktor 100, från ca 100 000

år till ca 1 000 år. En annan fördel är att kvaliteten på restprodukten från fjärde generationens kärnreaktor inte är tillräckligt bra för att exempelvis kunna användas för vapenframställning. Om och när den fjärde generationens kärnreaktorer kan tas i kommersiell stordrift skulle det kunna minska behovet av ytterligare uranbrytning i dagbrott och gruvor.

Regeringen har som ambition att ge förbättrade möjligheter och villkor för ny kärnkraft i Sverige. Både konventionella kärnreaktorer och små modulära reaktorer (SMR) kan komma att uppföras på fler platser än dagens tre möjliga, Forsmark, Ringhals och Oskarshamn.

Sammantaget kommer detta att ge en ny kravspecifikation till utformning och kapacitet till såväl ett slutförvar för använt kärnbränsle och ett mellanlager. Det planerade slutförvaret är dimensionerat för 12 000 ton och mellanlagret planeras att ge en utökad kapacitet till 11 000 ton. Båda dessa kapaciteter är baserade på befintlig kärnkraftsflotta. Ny kärnkraft i Sverige finns således inte med i beaktande för vare sig slutförvar eller mellanlager.

Mot bakgrund av detta anser jag att det är motiverat regeringen ska överväga att ge ägardirektiv till Vattenfall AB i syfte att verka för att pausa planerna på byggnation av slutförvaret för använt kärnbränsle i Forsmark samt byggnation av inkapslingsanläggningen i Oskarshamn.

Lars Englund (M)